

ZADANIE KONTROLNE

Zadanie 1.

Przeczytaj poniższy tekst, a następnie na jego podstawie i wiedzy pozaźródłowej odpowiedz na pytania.

Oskarżyciele zarzucają średniowieczu trwające bez mała tysiąc lat zacofanie i ciemnotę, które hamowały rozwój świata. [...] Oskarżyciel zapewne wspomni o tym, że w średniowieczu nie powstały żadne znaczące wynalazki i rozwiązania technologiczne. Na szczęście mamy solidne dowody rzeczowe w tej sprawie, dlatego na salę rozpraw wniesiemy trzy przedmioty. Będą to okulary, zegar i maszyna drukarska. [...]

Zapewne wtedy oskarżyciel [...] stwierdzi, że zapaść intelektualna w tej epoce była tak ogromna, że żadne wynalazki lub ulepszenia istniejących rozwiązań nie wpłyną na rozstrzygnięcie sporu. [...] To świetny moment na przywołanie opinii wybitnego mediewisty, profesora Henryka Samsonowicza, [...] który podkreśla, że do niezwykle trwałych wartości średniowiecza zaliczali się „zawodowi intelektualiści”, zwłaszcza od kiedy rozpowszechniły się uniwersytety przypominające dzisiejsze uczelnie wyższe. Okazało się wtedy, że wiedza może być towarem dystrybuowanym podobnie jak inne dobra. [...] Zapomina się przy tym często, że również w szkołach przykościelnych nauczano sztuki pisania, a przede wszystkim – czytania. [...] Historyk Roman Michałowski [...] podkreśla, że pełne średniowiecze to moment, gdy gwałtownie wzrosło znaczenie pisma, którego używano znacznie wcześniej niż poprzednio. [...] To wpłynęło także na pojawienie się nowoczesnych banków i instytucji finansowych w interesującym nas okresie. [...]

Na pewno będziemy musieli się jeszcze zmierzyć z tak silnie zakorzoną w popkulturze tezą o odrażającej średniowiecznej obyczajowości. [...] Profesor Samsonowicz wskazuje na takie wartości epoki rycerskiej, jak prawda, honor i wierność. [...] Chociaż społeczeństwo średniowieczne głową rodziny uczyniło mężczyznę, właśnie wtedy, zwłaszcza w warstwach wyższych, ranga kobiety mocno się podniosła. Profesor Maria Koczerska prowadząca badania nad społeczną pozycją kobiet w średniowiecznej Polsce zauważa, że w niektórych przypadkach nawet prawo było w średniowieczu korzystniejsze dla pań niż dla panów, choćby przy terminach przedawnień. [...]

Trudno też będzie oskarżycielom tej epoki przekonać kogokolwiek do tezy o „mrokach” w dziedzinie kultury i architektury. Wystarczy przespacerować się w pobliżu katedry Notre Dame w Paryżu, Pałacu Dożów w Wenecji [...]. Możemy też [...] poczytać jeden ze średniowiecznych eposów rycerskich lub przejrzeć album z pracami Giotto, Jana van Eycka [...].

Trudno będzie nie zgodzić się z profesorem Samsonowiczem, który jednoznacznie stwierdza, że: „Korzenie współczesności tkwią w średniowieczu [...]. Nie w antyku, z którego oczywiście wiele czerpiemy, nie w dobie nowożytnej, która coraz szybciej zmienia kształt świata, ale właśnie w średniowieczu narodziły się zalążki układów politycznych, gospodarczych, kulturalnych, które towarzyszą nam do dziś”.

Kto jest zatem odpowiedzialny za wzniecenie fali oskarżeń wymierzonej w średniowiecze? Tadeusz Manteuffel, polski mediewista, wskazuje na przedstawicieli odrodzenia, którzy oddzielając uwielbiany przez nich świat starożytny, gdzie posługiwano się czystą i poprawną łaciną, od ich renesansowych czasów, doszli do wniosku, że pomiędzy znajdował się czas skażonej łaciny, nazwany przez nich łaciną pośrednią [...]. Wkrótce „średnimi” wiekami zaczęto nazywać całą epokę, w której posługiwano się „zbarbaryzowaną” łaciną, i tak ukuto nazwę „średniowiecze”.

Radosław Kotarski, *Nic bardziej mylnego*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2015, s. 31–35.

a) Jakie argumenty przemawiały za tym, by traktować średniowiecze jako wieki ciemne?

.....

.....

.....

.....

b) Skąd wywodzi się termin średniowiecze?

.....

.....

.....

.....

c) Co wskazuje na to, że średniowiecze nie było wiekami ciemnymi?

.....

.....

.....

.....

d) Jakie dostrzegasz różnice między starożytnością a średniowieczem? Uzupełnij tabelę.

	Starożytność	Średniowiecze
Architektura		
Filozofia		
Życie codzienne		

